

PORON VUOSI

Poron kevät

Poron vasat syntyvät keväällä huhtikuun lopussa, toukokuussa tai kesäkuun alussa. Poro synnyttää tavallisesti vain yhden vasan. Vasat ovat syntyessään 4-6 kilon painoisia. Emä nuolee vasan kuivaksi. Vasat ovat hyvin kehittyneitä ja nousevat jaloilleen jo puolen tunnin ikäisinä. Ne sietävät tiheän turkkinsa ansiosta hyvin kylmää mutta ovat täysin riippuvaisia emänsä maidosta. Poron maito on erittäin ravitsevaa ja se auttaa vasa kasvamään ja kehittymään. Emä imettää vasaa korkeintaan puoli vuotta, mutta jo kahden kuukauden ikäinen vasa voi syödä muutakin ruokaa.

Keväällä porojen on vaikea kaivaa jäkälää kovettuneiden lumihankien alta. Porot siirtyvät syömään luppoo, joka on puissa kasvavaa jäkälää. Porot saattavat myös vaeltaa tuntureille, joissa tuuli on pitänyt lumipeitteen ohuempana ja ruokaa on helpompi löytää. Kun lumi sulaa, porot etsivät uutta vihreää ravintoa. Ne syövät maasta paljastuvia heinien versoja, puiden ja pensaiden silmuja, sekä nuoria lehtiä ja meheviä juuria.

Poron kesä

Kesällä poroille on paljon hyvää ravintoa tarjolla. Porot syövätkin kesäaikaan paljon ja lisäävät painoaan nopeasti, jotta ne selviäisivät paremmin tulevan syksyn ja talven koitoksista. Alkukesästä porot viihtyvät soilla, kosteikko- ja vesistöalueilla ja koivikoissa, joissa vihreää ravintoa on saatavilla. Poro valikoi ravinnokseen aina tuoreimmat, kasvavat osat kasveista. Suosituimpia ovat suokasvit ja puronvarsilla kasvavat heinä- ja ruohokasvit. Maitohorsma on myös mieluisaa poroille.

Aikuinen hirvas painaa kesän lopulla 90-180 kiloa ja vaadin 60-100 kiloa. Poro tarvitsee ruuasta saatavaa energiaa myös uusien sarvien kasvattamiseen. Sarvet voivat kasvaa jopa 1-2 senttimetriä yhdessä päivässä. Kesällä poro uusii myös karvapeitteensä. Poron vanha talvikarva irtoaa kesällä ja uusi talviturkki alkaa kasvaa elokuussa. Uusiutunutta karvapeitettä kutsutaan purkakarvaksi.

Itikat kiusaavat myös poroja

Kesällä porot ovat jatkuvasti liikkeellä tuntureilla, soilla, avohakkuualueilla, jokivarsilla ja niityillä. Porot vaeltavat suurina laumoina eli tokkina tuulisille paikoille pakoon kuumuutta ja verta imeviä hyönteisiä eli räkkää. Hyttyset, paarmat, mäkärät ja polttiaiset saavat porot levottomiksi, joskus jopa vauhkoiksi.

Poron syksy

Loppukesästä ja varsinkin syksyllä porot syövät mielellään sieniä. Suurikokoiset tatit ovat poron herkkua, mutta se syö myös muita sieniä aina lumen tuloon saakka. Sienistä poro saa täyttävää ravintoa. Kun sieniä on paljon, porot ovat hyvässä kunnossa.

Nahka lähtee sarvista

Loppukesällä poron sarvet ovat kasvaneet täyteen mittaansa. Sarvien kasvuaikana niitä peittää nahka. Syksyllä hirvas keloo eli poistaa nahan pois sarvistaan hankaamalla niitä puiden runkoihin. Vaadin keloo sarvensa paria viikkoa myöhemmin.

Syksyllä porot rykivät

Syksyllä poroilla on kiima-aika eli rykimä. Silloin hirvaat ottavat mittaa toisistaan ja taistelevat suurilla sarvillaan. Vahvimmat hirvaat kokoavat kukin itselleen haaremin eli joukon vaatimia, joita ne puolustavat muilta hirvailta. Hirvas ei salli vaatimien paeta joukosta ja hyökkää kaikkien tunkeilevien hirvaiden kimppuun. Taistelut ja jatkuva haaremin vahtiminen on raskasta ja

vie suuren osan hirvaan ajasta. Siksi se ei ehdi syömään tarpeeksi ja laihtuu. Osa hirvaista menehtyy kiima-ajan rasituksiin. Joskus hirvaat voivat jäädä sarvistaan toisiinsa kiinni tai loukkaantua taisteluissa ja kuolla. Rykimän jälkeen hirvas pudottaa sarvensa. Kiima-aikana vaatimet tulevat tiineiksi eli raskaaksi.

Poron talvi

Syystalvella porot joutuvat poroerotuksiin. Niissä porot kootaan isoihin aitauksiin. Osa poroista teurastetaan ja osa jätetään eloon. Erotusten jälkeen porot pääsevät vaeltamaan talvilaitumille. Poron talviravinto on pääasiassa jäkälä. Poro haistaa jäkälän paksunkin lumikerroksen alta ja kaivaa sen koparoillaan eli jaloillaan esiin. Koska vaatimilla eli naarailla on talvella sarvet ja hirvailla eli uroksilla ei, vaatimilla on porolaumassa korkeampi arvoasema. Ne puolustavat sarvillaan omia ruokapaikkojaan.

Talvella poro laihtuu ja menettää monta kiloa painostaan. Varsinkin pienille vasoille ja nuorille poroille talvi on vaikeaa aikaa, koska silloin on vain vähän ruokaa saatavilla. Onneksi kesällä ja syksyllä syöty ravinto on varastoitunut poron elimistöön rasvaksi, jota se voi käyttää talvella hyväkseen.

Talvella poro joutuu kestäämään jopa -50 asteen pakkasia. Paksun turkin ansiosta se kuitenkin pärjää. Ihoa lähimpänä on tiheä ja pehmeä aluskarva. Sen päällä olevat peitinkarvat ovat tanakoita ja suoria ja niissä on lämpöä eristäviä ilmalokeroita. Kovassa tuulessa poro kääntää selkensä tuulelle suojatakseen päätään, jossa on ohuempi karva.